

NOTAT

om kommuners engagement i fodboldstadioner

1. Indledning

Der har i den senere tid været rejst spørgsmål om lovligheden af kommuners engagement i fodboldstadioner særligt for så vidt angår kommuners udleje mv. af stadion til en professionel idrætsklub. Spørgsmålet har været, om kommuner i den forbindelse yder ulovlig økonomisk støtte til professionel og kommerciel virksomhed. I tilknytning hertil har der også været rejst spørgsmål om de såkaldte sale-and-lease-back arrangementer.

Nedenfor redegøres for dels de regler, der gælder for kommuners engagement i fodboldstadioner og kommuners aftaler med professionelle idrætsklubber herom, dels hvilke sager tilsynsrådene de sidste 5 år har haft eller har under behandling herom. Herefter redegøres for Indenrigsministeriets vurdering af behovet for at gribe ind over for kommuners engagement på området.

2. Kommunalfuldmagtsregler om kommuners engagement i idræt, herunder fodbold, og om støtte til enkeltvirksomheder

Spørgsmålet om kommuners engagement i fodboldstadioner er først og fremmest reguleret af de såkaldte kommunalfuldmagtsregler, dvs. de uskrevne regler om kommuners opgaver.

Et kerneområde for kommuners varetagelse af opgaver efter kommunalfuldmagtsreglerne er fritidsaktiviteter for befolkningen. Det omfatter også idrætsområdet.

Idrætsaktiviteter er af stor betydning borgernes sundhed og almene velbefindende. Hertil kommer borgernes mere ideelle interesser i at engagere sig i idrætslivet.

Det er derfor fast praksis efter kommunalfuldmagtsreglerne, at kommuner kan yde støtte til sportsklubber, som giver borgerne fri og lige adgang til at udøve en eller anden form for idræt. Støtten kan også omfatte sportsanlæg, som borgerne på samme måde har adgang til, fx svømmehaller.

I de kommunale tilsynsmyndigheders praksis er det også anset for lovligt, at kommuner tilvejebringer eller udvider sportsanlæg og mod betaling stiller anlæggene til rådighed for professionelle idrætsaktiviteter, herunder fodbold.

Det er kommunernes mulighed for at medvirke til at fremme idrætten og tilgodes almenhedens interesse i at kunne overvære sportsligt underholdende fodboldkampe, som efter kommunalfuldmagtsreglerne kan begrunde kommuners engagement i fodboldstadioner, som anvendes af professionelle fodboldklubber.

Det har Indenrigsministeriet også fastslået i sine udtalelser af henholdsvis 13. april 1983 og 8. november 1993, der vedlægges til orientering.

Samtidig er det efter kommunalfuldmagtsreglerne en helt grundlæggende regel, at kommuner ikke uden lovhjemmel må yde økonomisk støtte til virksomhed, der drives med henblik på at opnå fortjeneste.

Professionelle fodboldklubber drives som erhvervsvirksomheder og har netop til formål at opnå fortjeneste.

En kommune kan derfor ikke yde økonomisk støtte til en professionel fodboldklub. Når en kommune tilvejebringer et stadion, som skal benyttes af en professionel fodboldklub, er det derfor en betingelse, at kommunens aftale med fodboldklubben ikke indebærer, at klubben får en økonomisk støtte.

Det betyder, at en kommune kun kan udleje et stadion til en professionel fodboldklub, hvis lejen er fastsat på markedsvilkår. Den vil også kun kunne indgå aftale på markedsvilkår med en professionel fodboldklub om salg af stadion, herunder om salg en årrække ud i fremtiden.

Kommunen har derfor pligt til at undersøge, hvad der må anses for at være markedsvilkårene, før den indgår en aftale med en professionel fodboldklub om udleje og/eller salg af et stadion til klubben.

Det kan ske ved fx konsultation af ejendomsmægler og undersøgelser af lejenniveau for andre tilsvarende stadioner, herunder med hensyn til beliggenhed, art, størrelse, kvalitet og vedligeholdelsesstandard. Det vil naturligvis også kunne have betydning, hvilke omkostninger kommunen har haft til fx anlæg af det pågældende stadion.

Afgørelsen af, hvad der er markedsvilkår for en sådan aftale om udleje og/eller salg af stadionet, vil ofte bero på et skøn. Dette skøn kan være meget vanskeligt at foretage. Der må derfor tilkomme kommunalbestyrelsen en vis margin, og efter omstændighederne kan rammerne for skønnet være ganske vide.

3. Oplysninger vedrørende tilsynsrådernes behandling af sager vedrørende kommunalt engagement i fodboldstadioner

3.1 Indledning

Indenrigsministeriet er ikke i besiddelse af en oversigt over kommuners aftaler med professionelle fodboldklubber vedrørende stadioner.

Med hensyn til Indenrigsministeriets mulighed for at undersøge de konkrete aftaler, som kommuner har indgået med professionelle fodboldklubber, skal det

indledningsvis understreges, at det følger af den kommunale styrelseslovs § 47, stk. 1, at det er de tilsynsråd, som er nedsat for hvert amt, der fører tilsyn med kommunerne.

Det betyder, at hvis der rejses et spørgsmål om lovligheden af en kommunes disposition, er det i første omgang det tilsynsråd, som fører tilsyn med den pågældende kommune, som skal tage stilling til spørgsmålet.

Det indebærer, at Indenrigsministeriet først kan vurdere sagen, når tilsynsrådet har taget stilling til den. Dette skyldes også, at Indenrigsministeriet efter den kommunale styrelseslov er ankeinstans i forhold til tilsynsrådets afgørelser.

Indenrigsministeriet har derfor ikke mulighed for at vurdere, om en aftale mellem en kommune og en professionel fodboldklub om et fodboldstadion er lovlig, før vedkommende tilsynsråd har haft lejlighed til at undersøge sagen.

Indenrigsministeriet har imidlertid på baggrund af det generelle spørgsmåls aktualitet foranstaltet en telefonisk rundspørge hos landets tilsynsråd med anmodning om oplysning om, hvorvidt tilsynsrådet inden for de sidste 5 år har behandlet eller behandler sager vedrørende en kommunes aftale med en professionel fodboldklub om et stadion. Ministeriet har i den forbindelse også modtaget oplysninger om andre sager i tilsynsrådene, som vedrører kommuners aftaler med professionelle idrætsklubber om idrætsanlæg.

Nedenstående oversigt indeholder på baggrund af den nævnte rundspørge helt overordnede oplysninger om sådanne sager fordelt på amter.

3.2 Sager i de forskellige amter

Københavns Amt

Tilsynsrådet for Københavns Amt har oplyst følgende:

- Tilsynsrådet har i 1997 taget stilling til en sag vedrørende Brøndby Kommunes vedligeholdelse/forbedring af det fodboldstadion, som Brøndbyernes IF Fodbold A/S (BIF) lejede af kommune. Tilsynsrådet fandt, at aftalen om vedligeholdelse/forbedring af stadionet var lovlig, idet betalingen for så vidt angik et lysanlæg dog skulle justeres således, at den afspejlede kommunens faktiske udgifter. Tilsynsrådet har endvidere oplyst, at stadionet på grundlag af et offentligt udbud blev solgt til BIF i 1998.
- Tilsynsrådet behandler for tiden en klage over Gladsaxe Kommunes gratis udlån af et idrætsanlæg (men altså ikke et stadion) til fodboldklubben AB A/S.

Frederiksborg Amt

Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt behandler for tiden en sag vedrørende Farum Kommunes aftale med Farum Fodbold A/S om udleje og salg af stadionet Farum Park.

Vejle Amt

I 1999 behandlede tilsynsrådet en forespørgsel fra Kolding Kommune om udleje af en sportshal til en håndboldklub, som overgik fra amatørstatus til professionel status. Tilsynsrådet udtalte, at leje skulle fastsættes til markedsleje, som i øvrigt ikke var vanskelig at fastlægge, da der hyppigt er tale om udleje af sportshaller til mange forskellige (herunder kommercielle) formål

Roskilde Amt

Tilsynsrådet for Roskilde Amt har oplyst, at tilsynsrådet på baggrund af en avisartikel i Berlingske Tidende af egen drift har taget en sag op om Køge Kommunes aftale med Herfølge Boldklub A/S om udleje af kommunens stadion.

Nordjyllands Amt

Tilsynsrådet for Nordjyllands Amt har oplyst, at tilsynsrådet for tiden behandler en sag om, hvorvidt Aalborg Kommunes udleje af stadion til den professionelle fodboldklub AaB indebærer støtte til fodboldklubben.

Århus Amt

Tilsynsrådet for Århus Amt har oplyst, at tilsynsrådet for tiden behandler en sag om, hvorvidt det er lovligt, at Silkeborg Kommune udlejer Silkeborg Stadion gratis til SIF Supportfodbold A/S mod, at klubben foretager nogle ombygninger af stadionet.

Viborg Amt

Tilsynsrådet for Viborg Amt har oplyst, at tilsynsrådet i 1996 på baggrund af en forespørgsel fra Viborg Kommune udtalte, at tilsynsrådet ikke fandt grundlag for at antage, at kommunens udleje af Viborg Stadion til V.F.F. Proff ApS ikke fandt sted på markedsvilkår.

4. Konklusion

Som det fremgår af ovenstående, er det lovligt for en kommune at tilvejebringe et idrætsanlæg, som bruges af en professionel idrætsklub, herunder et stadion, som bruges af en professionel fodboldklub.

Men det følger imidlertid tillige af det anførte, at de gældende regler ikke giver kommuner mulighed for at yde økonomisk støtte til professionelle fodboldklubber, og at kommuner derfor har en undersøgelsespligt, som skal sikre, at der ikke bliver ydet sådan støtte i forbindelse med aftaler med professionelle idrætsklubber om idrætsanlæg, herunder professionelle fodboldklubber om fodboldstadioner.

Det fremgår endvidere, at der i 5 af de 14 tilsynsråd verserer sager vedrørende kommuners aftaler med professionelle fodboldklubber om idrætsanlæg.

Tilsynsrådene har endvidere inden for de sidste fem år taget stilling til 3 andre sager vedrørende kommuners udleje af idrætsanlæg til professionelle idrætsklubber.

Det må således lægges til grund, dels at det efter de gældende regler på området ikke er lovligt for kommuner at yde økonomisk støtte til professionelle idrætsklubber, dels at de kommunale tilsynsmyndigheder er opmærksomme på at undersøge sager, hvori der opstår spørgsmål om lovligheden af kommuners aftaler med professionelle idrætsklubber om idrætsanlæg, herunder om der i den forbindelse ydes ulovlig støtte til klubben.

Der er på den baggrund efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke behov for, at der tages initiativ til at gennemføre ændring af den gældende lovgivning på området.

Vedrørende spørgsmålet om kommuners indgåelse af sale-and-lease-back aftaler om fodboldstadioner bemærkes, at dette spørgsmål er en del af den samlede problemstilling i forbindelse med sale-and-lease-back aftaler. Indenrigsministeriet har som opfølgning på kommuneaftalerne for 2000 iværksat et udvalgsarbejde, der bl.a. skal belyse deponeringsreglerne set i sammenhæng med nye finansieringsmodeller. Som led heri har ministeriet netop iværksat en ekstern ekspertvurdering af de økonomiske fordele og ulemper ved indgåelse af sale-and-lease-back aftaler. Det er meningen, at undersøgelsen skal omfatte konsekvenser for likviditet, omkostninger samt risiko under forskellige forudsætninger om tidshorisont, rente mv. Indenrigsministeriet vil, når udvalgsarbejdet er afsluttet, orientere Kommunaludvalget herom.